

تبیین جامعه‌شناختی عوامل موثر بر سلامت اجتماعی دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهرستان نیر

سعید هم‌رنگ اصل گندشمین* ۱، حجت کمالی ۲

۱. فوق لیسانس جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، بيله سوار، ايران

۲. فوق لیسانس جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، بيله سوار، ايران

چکیده

این پژوهش با هدف تبیین جامعه‌شناختی عوامل موثر بر سلامت اجتماعی دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهرستان نیر انجام یافته است. این مطالعه بر حسب هدف کاربردی و براساس شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری شامل کلیه دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه سال تحصیلی ۹۷-۹۸ می‌باشد که در مجموع ۳۰۵ نفر هستند و حجم نمونه بر اساس فرمول تعیین حجم نمونه کوکران حدود ۱۷۰ نفر بدست آمد. روش نمونه‌گیری بصورت تصادفی طبقه‌ای بوده و برای اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق از پرسشنامه‌های استاندارد استفاده شد بطوریکه ضریب آلفای کرونباخ (۰.۷۸) حاکی از پایایی سوالات می‌باشند و در آزمون فرضیه‌ها از تحلیل کوواریانس بهره گرفته شد. نتایج پژوهش نشان داد که میانگین سلامت اجتماعی دانش‌آموزان پایین‌تر از میانگین مفهومی می‌باشد، بطوریکه سلامت اجتماعی دانش‌آموزان پایین‌تر از متوسط به‌دست آمده است. نتایج حاصل از مطالعه بیانگر آن است که سلامت اجتماعی دانش‌آموزان شهرستان نیر کمتر مورد توجه قرار گرفته است. همچنین تمامی متغیرها در تبیین سلامت اجتماعی نقش دارند، بطوریکه حمایت اجتماعی ۴۷ درصد، امنیت محیط شهری ۴۵ درصد، بیگانگی اجتماعی ۴۲ درصد، اعتماد اجتماعی ۳۹ درصد، تعهد اجتماعی ۲۱ درصد و مسئولیت ۱۹ درصد بترتیب در تبیین سلامت اجتماعی دانش‌آموزان موثر هستند.

واژگان کلیدی: سلامت اجتماعی، انسجام اجتماعی، پذیرش اجتماعی، مشارکت اجتماعی، انطباق اجتماعی و شکوفایی اجتماعی، آموزش و پرورش.

مقدمه

سلامت اجتماعی یکی از مسائل مهم در تمامی کشورها است که در این زمینه پژوهش‌های بسیاری صورت پذیرفته که میزان سلامت اجتماعی افراد را در سنین مختلف مورد بررسی قرار می‌دهند. در بین گستره و قشرهای مختلف جامعه سلامت دانش‌آموزان یک اولویت اساسی برای نظام آموزش و پرورش است. زیرا این دوره، دوره‌هایی از وابستگی‌های کودکان به والدین و بزرگسالان و دستیابی به استقلال و خودکفایی در عرصه‌های گوناگون است. در دوره نوجوانی علاوه بر تأکید بر رشد شخصیت و اخلاق باید به مسائل مهمی همچون تحصیلات، اشتغال، آموزش مهارت‌های اجتماعی و جامعه‌پذیری توجه نمود. در دوره نوجوانی به دلیل بروز تغییرات جسمانی، روانی، عاطفی و رفتاری، در صورت بی‌توجهی و عدم تعامل مناسب والدین با آنها مشکلاتی همانند افسردگی، بزهکاری، اعتیاد، خودکشی و انواع اختلالات رفتاری، جسمانی، شخصیتی و روانی بروز می‌کند (عربی‌گری و یحیی‌زاده، ۱۳۹۴: ۱۳۳). مورفی (۲۰۱۱) نیز معتقد است دانش‌آموزان در معرض بسیاری از آسیب‌های اجتماعی قرار دارند که می‌تواند زندگی آنها را تحت الشعاع قرار دهد. حتی آمارهای مربوط به افزایش آسیب‌های اجتماعی جوانان طی سال‌های اخیر توسط سازمان ملی جوانان در سال ۱۳۸۵ با عنوان "گزارش ملی جوانان؛ بررسی آسیب‌های اجتماعی جوانان" منتشر شده است، نیز شواهدی بر کاهش سلامت اجتماعی جوانان در سال‌های اخیر می‌باشد. به‌عنوان نمونه، در یک بازه زمانی پنج ساله یعنی از سال ۹۰ تا ۹۵ آمار خودکشی از ۴.۴ به ازای هر صد هزار نفر به ۶.۲ در هر